

Asia: VN/16944/2020

Kotimaisen kalan edistämishjelma

Ohjelman visio ja strategiset valinnat

Ovatko ohjelman visio ja strategiset valinnat onnistuneita? Miten niitä tulisi kehittää?

Ovat, valinnat ovat alan tulevaisuuden kannalta keskeisiä.

Tavoitteet

Onko ohjelmalla tavoiteltavat vaikutukset tunnistettu oikein?

Kyllä, edistämishjelman onnistuminen saisi myönteisiä vaikutuksia aikaiseksi niin taloudellisesti kuin kansanterveydellisestikin. Kala on ilmastoystävällistä ruokaa ja kalastaminen poistaa ravinteita vedestä.

Kuinka realistisina pidät yllä esitettyjä tavoitteita?

Tavoitteet on asetettu sopivalle tasolle.

Miten muuten haluaisit kommentoida ohjelman tavoitteita?

Pitkän aikavälin heikkenevään kehitykseen nähden tavoitteet ovat todella kunnianhimoisia, mutta aivan mahdollisia, jos tahtoa riittää. Näemme että avainasemassa on saada silakan- ja kilohailin kulutusta lisättyä, sekä vesiviljelyn luvitus kuntoon. Täytyy myös tiedostaa, että ilman että perusjalusta on kunnossa, eli kalastuksella ja vesiviljelyllä on riittävät toimintaedellytykset, toivottuja tuloksia ei ole saavutettavissa. Esimerkiksi rannikkokalastuksen tapauksessa tämä tarkoittaa, että hylje- ja merimetso-ongelmalle on löydettävä ratkaisu. Pitää myös maltaa tehdä pohjatyöt kuntoon, mikä tarkoittaa muun muassa, että silakkalaivastoa on uudistettava ja alkutuotannon laatu on saatettava kuntoon.

1. Kuluttaja- ja markkinalähtöisyyden vahvistaminen

Mitä allaolevista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Perustetaan kotimaisen kalan viestintäverkosto. Maa- ja metsätalousministeriö kutsuu syksyllä 2020 koolle kotimaisen kalan käytön lisäämisen kannalta keskeisiä toimijoita, kuten kaupan keskusliikkeet, kalatalouden yrityksiä, tutkijoita ja muita sidosryhmiä. Viestintäverkosto laatii yhteisen

suunnitelman kalaan liittyvän viestinnän ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun lisäämiseksi. Varataan Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoitusta suunnitelman toteuttamiseen.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Kaikki toimenpiteet ovat toteutuskelpoisia ja tarpeellisia. Viestintään satsaaminen on tärkeää, kalasektorin ruokatuotantoa pitää osata myydä ja jopa puolustaa, mutta myös rakentaa yhdessä. Kala-alalla on paljon pieniä toimijoita, jotka itsenäisesti toimiessaan ovat liian heikkoja viestinnässä. Hintakilpailukykyä on vaikea edistää YKP:n asettamien rajoitusten takia muuten kuin investointituella esimerkiksi hajallaan olevan tuotannon keräilyyn.

2. Uudistuminen kasvun vauhdittajana

Mitä ehdotetuista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Käynnistetään vajaasti hyödynnettyjen kalojen elintarvikelaadun kehittämisohjelma. Korkea laatu on silakan ja muiden nykyisin vajaasti hyödynnettyjen kalavarojen elintarvikekäytön lisäämisen edellytys. Toimialan ja keskeisten julkisten toimijoiden yhteistyönä toteutettava laatuohjelma tähtää elintarvikelaadun jatkuvaan parantamiseen. Ohjelman kehittämis- ja investointitoimia rahoitetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Kalan pyynti- ja käsittelyprosessien kehittäminen ovat avainasemassa ja pyyntikalaston kunto tukee laadun hallintaa. Silakan syönnin lisäämisessä täytyy myös muistaa silakan vanha, mutta edelleen mukana roikkuva maine ympäristömyrkyistä, ja miten imagoa voidaan tältä osin parantaa. Vastaavasti tuoreen hyvälaatuisen silakan saatavuudessa on parantamisen varaa. Silakka ei parane parin päivän tukkumatkalla kauppaan. Se pitäisi saada asiakkaalle oikeasti tuoreena, tuoreempaa kuin isommat kalat.

3. Alkutuotannon edellytysten parantaminen

Mitä ehdotetuista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Päivitetään merialueen sijainninohjaussuunnitelma. Päivitetty suunnitelma mahdollistaa vesiviljelyn kestäväen kasvun ja parantaa luvittamisen ennakoitavuutta. Selvitetään alueellisten kuormituskiintiöiden käyttöönottoa. Ne mahdollistaisivat toiminnan ympäristövaikutusten ennakoitavuuden pitkällä aikavälillä ja tukisivat alan kasvua.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

On vaikea laittaa toimenpiteet tärkeysjärjestykseen. Jos vesiviljelyn sijainninohjauksella saadaan tuotantoluvut kasvuun, niin sitten se on ykkösprioriteetti. Lisäksi hylkeiden ja merimetsojen suhteen no-zone verkosto pitkin rannikkoa, eli alueita, joissa on nollatoleranssi vahinkoeläinten suhteen. Karkottimet ja metsästys keinoina. Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmat valmistuvat 2021 loppuun mennessä, jonka jälkeen selvinnee, mikäli tarvitaan lisätoimia ja neuvotteluita vesialueiden vuokraamisesta ammattikalastuksen käyttöön. Vesienomistajien näkökulmasta tavoite on, että vesialueita saadaan sopimalla ammattikalastuskäyttöön, eikä kalastuslain 13 § tarvitse ottaa käyttöön.

4. Kasvu perustuu kestävyteen ja vastuulliseen toimintaan

Mitä ehdotetuista toimenpiteistä pidät tärkeimpänä ja vaikuttavimpana?

Panostetaan määrätietoisesti ympäristötoimiin. Kalatalouden ympäristöohjelman avulla tuetaan kalakantojen luontaista lisääntymistä ja parannetaan kalavarojen elinympäristön kunnostustoimien vaikuttavuutta. Kehitetään pyydysten valikoivuutta, tahattomien saaliiden välttämistä sekä suojautumista vahinkoja aiheuttavilta eläimiltä niiden ja kalastuselinkeinon välisen rinnakkaiselon mahdollistamiseksi. Vesiviljelyssä panostetaan ravinnekuormituksen vähentämiseen ja ravinteiden poistamiseen liittyviin innovaatioihin sekä eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviin toimiin.

Miten ehdotettuja toimenpiteitä pitäisi kehittää? Mitä muita toimenpiteitä ehdottaisit?

Muut toimenpiteet: Piikkikalojen määrän räjähdysmäinen kasvu on asia, johon ollaan viime vuosina Itämeritasolla havahduttu, ja keskustelu ongelman ratkaisemiseksi on avattu esimerkiksi Itämeren neuvoa antavassa komiteassa BSAC:ssa. Onko mahdollista tehdä piikkikaloista öljyä, niin kuin 1800-luvulla ja 1950-luvulle saakka tehtiin? Itämeren kalastusta koskeviin teknisiin määräyksiin on tehtävä piikkikalojen troolauksen edellyttämät muutokset.

Palaute ohjelman ympäristövaikutusten arvioinnista

Mitä palautetta haluaisit antaa ohjelman ympäristövaikutusten arvioinnista?

Kalan syönnin lisääntymisellä olisi merkittävä positiivinen ilmastovaikutus. Kustannustehokkaimmat tavat poistaa ravinteita ovat kalastus, vesiviljely Itämerirehua käyttäen sekä kotimaisen kalankäytön edistäminen. Kokonaisvaikutukset tulisi huomioida niin, ettei vesiviljelyn pistekuormitukselle enää annettaisi niin merkittävää asemaa kuin sillä nykyään on.

Muu palaute

Mitä muuta palautetta haluaisit antaa ohjelmasta?

Miksi kalastus on ainoa alkutuotantomuoto, joka ei saa valtion tukia? Tuleeko tähän muutos?

Hylkeet haittaavat verkkokalastusta. Korvaus on olematon, jos sitä vertaa maatalouden saamiin satokorvauksiin.

Lönnroth Malin
Kalatalouden Keskusliitto